

Stockholms stad Flyttskatterna – Låser in seniorer och stänger ute yngre

Detta är en bilaga till Skattebetalarnas Förening och SPF Seniorernas rapport *Flyttskatterna – Låser in seniorer och stänger ute yngre* där vi redovisar en del av rapportens statistik och resultat på kommunnivå.

Befolknings- och boendestatistik för Stockholm

Nära 15 procent av Stockholms befolkning är 65 år eller äldre

I Stockholm är 139 842 av kommunens 949 761 invånare 65 år eller äldre¹. Det motsvarar 14,7 procent av befolkningen och ligger under riksnittets 19,8 procent.

Sex av tio seniorer bor i ägt boende

58 procent av kommunens äldre (81 702) bor i ägt boende, varav 21 procent bor i villa och 79 procent i bostadsrätt². Jämfört med riket har Stockholm en lägre andel äldre som bor i ägt boende, och en betydligt högre andel som bor i bostadsrätt. I riket bor 71 procent av de äldre i ägt boende, och bland dem 69 procent i villa och 31 procent i bostadsrätt.

Så bor kommunens äldre

17 378 av seniorerna bor i villa, 12 procent av kommunens samtliga äldre.

64 324 bor i bostadsrätt, 46 procent av kommunens samtliga äldre.

Vidare bor 33 procent i hyresrätt och 9 procent i specialbostad, övrigt boende samt *uppgift saknas*.

Kommunens totala bostadsbestånd enligt SCB³:

40 465 småhus (äganderätt)

234 370 bostadsrätter

184 304 hyresrätter

24 439 specialbostäder och uppgift saknas = **483 578 bostäder i Stockholm**

Antal småhus och bostadsrätter som ägs av ett seniorhushåll

Vi uppskattar antalet småhus som ägs av den äldre åldersgruppen i kommunen genom att använda en lägre andel äldre småhusägare än för Stockholms län (se metodavsnittet).

Uppskattningsvis ägs cirka **9 900 småhus** i kommunen av ett seniorhushåll.

För att uppskatta antalet bostadsrätter som ägs av äldre utgår vi från samma estimat som i rapporten, där 58 procent av bostadsrättsägarna uppger att de är sambos. Det innebär att 18 700 bostadsrätter ägs av sammanboende, och 27 000 bostadsrätter av ensamstående seniorer. Totalt beräknas kommunens seniorhushåll äga cirka **45 700 bostadsrätter**.

¹ SCB, Befolkningsstatistik efter ålder 2017.

² SCB, Hushållens boende, Antal personer efter boendeform och ålder 2017.

³ SCB, Bostadsbestånd 2017.

De kraftiga prisökningarna på ägda bostäder i kombination med flyttskatterna – särskilt reavinstbeskattningen – gör att kostnaden för att flytta är hög. Det är dyrt att sälja och att köpa en ny bostad. Bara sedan 1996 har bostadsrätternas genomsnittliga kvadratmeterpris ökat nära med 554 procent i Stockholm och småhuspriserna med 537 procent.

Flyttkostnaden i Stockholm för ett äldre villahushåll som bott i 30 år (1987). Genomsnittligt försäljningspris 2017 (SCB permanentboende) = 7 681 000 kr:

Skattekostnad: 1 470 500 kr

Total flyttkostnad: 1 624 000 kr (inkl. mäklararvode). Motsvarar 21 % av försäljningspriset

Flyttkostnaden i Stockholm för ett äldre bostadsrättshushåll som bott i 30 år.

Genomsnittligt kvadratmeterpris 2017 (Mäklarstatistik) och 100 kvm = 7 276 500 kr:

Skattekostnad: 1 398 300 kr

Total flyttkostnad: 1 543 800 kr (inkl. mäklararvode). Motsvarar 21 % av försäljningspriset

Flyttskatterna – ett hinder för flytt för 29 900 seniorhushåll i Stockholm

Här visar vi svaren för några av medlemsundersökningens frågor och applicerar dem på Stockholms äldre bostadsägare (sid 20-25 i rapporten).

I kommunen ägs uppskattningsvis 55 600 småhus och bostadsrätter av seniorer.

- Cirka 6 av 10 äldre villahushåll och cirka 1 av 10 bostadsrättshushåll har bott 30 år eller längre i sin bostad. I Stockholm motsvarar det cirka 10 100 seniorhushåll, 6 000 i villa och 4 100 i bostadsrätt.
- Drygt 6 av 10 av de äldre i villa och knappt 3 av 10 i bostadsrätt bor större än de behöver. I Stockholm motsvarar det cirka 18 500 seniorhushåll, 6 300 i villa och 12 200 i bostadsrätt.
- Drygt vartannat äldre villahushåll och tre av fyra i bostadsrätt klarar inte en höjd boendekostnad som överstiger 2000 kr/mån (+ en betydande andel = vet ej 16% i villa och 9 % i BR). Det motsvarar 39 300 seniorhushåll, varav 5 000 i villa och 34 300 i bostadsrätt.
- 62 procent av de äldre villahushållen och 52 procent i bostadsrätt ser flyttskatterna som ett hinder för flytt. I Stockholm motsvarar det 29 900 seniorhushåll, 6 100 i villa och 23 800 i bostadsrätt.
- 59 procent av seniorerna ser tillgången på önskad bostadstyp som ett problem för flytt. I Stockholm motsvarar det 32 800 seniorhushåll.
- 22 procent av de äldre i villa och 19 procent i bostadsrätt har helt eller delvis avstått från att flytta de senaste fem åren på grund av flyttskatterna. Det motsvarar cirka 10 800 uteblivna flyttar i Stockholm, eller cirka 2 160 per år. (Uteblivna villaflyttar = 2 200 stycken, eller 440 per år och 8 600 uteblivna bostadsrättsflyttar, eller 1 720 per år).
- ...varav knappt 12 procent av de äldre villahushållen och drygt 10 procent i bostadsrätt har avstått helt. Det motsvarar cirka 5 900 helt uteblivna flyttar de senaste fem åren, eller cirka 1 180 per år. (Helt uteblivna villaflyttar = 1 200, eller 240 per år och 4 700 helt uteblivna bostadsrättsflyttar, 940 per år).

Småhusägarna blir allt äldre

Att allt fler äldre väljer att bo kvar allt längre i sina lite för stora bostäder bekräftas av hur åldersfördelningen bland landets småhusägare utvecklats de senaste tjugo åren. Sedan 1998 har andelen äldre småhusägare i landet ökat kraftigt, från 23,1 procent till 31,5 procent 2017, där endast en mindre del av ökningen beror på demografiska förändringar. Ökningen är lika stor för Stockholms län, 18,4 procent till 26,7 procent, och bör således även gälla för kommunens småhusägare. Det påvisar att skatterna i samband med flytt kan ha en betydande inverkan för att allt fler seniorer bor kvar längre i sina villor.

Metod

Bilagan är ett komplement till rapporten och syftar till att ge en bild av hur seniorerna i Stockholm påverkas av de så kallade flyttskatterna. Dels redovisar vi statistik från SCB över antal invånare i kommunen som är 65 år eller äldre, hur de bor och kommunens totala bostadsbestånd.

I rapporten presenteras en undersökning till våra medlemmar som är 65 år eller äldre som belyser deras boendesituation och syn på flyttskatterna. Den har besvarats av 4 340 seniorer, varav 3 720 äger sin bostad. Utifrån småhus- och bostadsrättsägarnas svar uppskattar vi för några frågor hur många seniorhushåll det motsvarar i Stockholm.

Då resultatet inte kan redovisas på läns- eller kommunnivå har vi utifrån ett par relevanta och försiktiga antaganden uppskattat hur många äldre hushåll i kommunen som bor i villa och bostadsrätt. Likaså har vi inte statistik över hur många småhus som ägs av den äldre åldersgruppen på kommunnivå. I riket uppgår andelen äldre småhusägare 2017 till 31,5 procent och till 26,7 procent i Stockholms län, enligt statistik som vi låtit SCB ta fram. För Stockholm använder vi en andel som är lägre än länsnittet, 24,5 procent, då antalet äldre i kommunen som bor i villa i relation till antalet småhus, som då uppskattas vara ägt av ett äldre hushåll, överensstämmer väl med rikets cirka 1,8 senior per villa. Statistik saknas även över antalet bostadsrätter som ägs av äldre. Vi utgår från samma estimat som i rapporten, där 58 procent av bostadsrättsägarna uppger att de är sambos. Denna andel ställs i relation till antalet äldre i kommunen som bor i bostadsrätt enligt SCB:s statistik, för att beräkna antalet bostadsrätter som ägs av äldre.

Svaren i vår undersökning kan grovt delas in efter kommunstorlek. Bland dem som bor i en storstad upplever en högre andel tillgången på önskad bostadstyp som ett problem, fler ser flyttskatterna som ett hinder, och fler har helt eller delvis avstått från att flytta de senaste fem åren på grund av flyttskatterna. Men då det finns vissa skillnader beroende på om man bor i villa eller bostadsrätt som är viktiga att fånga upp applicerar vi dessa grupperns genomsnittliga svar för hela riket på kommunen. Det medför att beräkningarna kan betraktas som konservativa.